

2024 Регионална мултисекторна оценка на нуждите

Концептуална бележка

Обновено на 22 Януари 2024 г.

Мултисекторната оценка на нуждите (МСОН) е съвместен процес, използван за идентифициране на най-необходимите нужди на дадено население в различни сектори, като например закрила, здравеопазване, образование, подслон, препитание, продоволствена сигурност и други. Целта е да се съберат изчерпателни и точни данни, които да насочат планирането, изпълнението и оценката на програми и интервенции, насочени към задоволяване на тези нужди.

Контекст

Изминаха повече от две години от началото на войната в Украйна, което доведе до продължително разселване и хуманитарна криза. Реакцията на страните, приемащи бежанци, продължава да се характеризира с дух на гостоприемство и трайна щедрост, като семейства и общности отварят вратите си за милиони бежанци от Украйна. Въпреки тези усилия ситуацията през 2024 г. продължава да бъде източник на дълбока загриженост, което налага продължаване на координираните хуманитарни действия на регионално равнище.

Към края на декември 2023 г. в Европа са регистрирани 5,9 милиона бежанци от Украйна, от които близо 2 милиона са в държавите, обхванати от РПР: Беларус, България, Чешката република, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Република Молдова, Полша, Румъния и Словакия.

В [Регионалния план за реагиране на бежанците за 2024 г.](#)¹ се предвижда движението на новоразселените бежанци към съседните държави и извън тях да намалее значително в сравнение с първите години на реагиране. Това предполага по-малка, но все още значителна група бежанци, пристигащи в страните от РПР или преминаващи през тях, които ще се нуждаят от първоначална помощ за приемане.

През 2023 г. България, Чешката република, Унгария, Република Молдова, Полша, Румъния и Словакия успешно проведеха мултисекторни оценки на нуждите (МСОН), както е планирано в Плана за реакция на Украйна за 2023 г. Оценките, извършени по едно и също време на годината, използваха хармонизиран план за анализ на данните, методологичен подход и общ въпросник. Освен в 7-те държави, олекотена версия на МСОН беше проведена в Естония, Латвия и Литва. Тези усилия осигуриха сравними резултати, улеснявайки по-информирания и приоритетен регионален отговор. Прозренията от тази МСОН бяха широко цитирани и послужиха като ценен ресурс в документа за РПР на ситуацията в Украйна през 2024 г.

¹ <https://data.unhcr.org/en/documents/details/105903>

Признавайки важността на разбирането на тенденциите и промените в динамичната ситуация, ВКБООН, чрез Междуведомствения регионален план за реагиране (МРП), реши да повтори МРП през 2024 г.

Тази година фокусът ще бъде върху използването на много подобен инструмент/въпросник, за да се придобие представа за развиващите се тенденции и промените в ситуацията. Целта е да се поддържа цялостно разбиране на променящите се нужди, което да позволи продължаване на ефективната и целенасочена реакция.

Ще продължат да са необходими координирани оценки и съвместни анализи, за да се постигне общо междуведомствено разбиране на ситуацията. Този подход гарантира отговорен и рационализиран подход към събирането на данни и анализа, като свежда до минимум дублирането и намесата в живота на бежанците.

МСОН 2024 ще се проведе в същите 10 държави, които бяха част от РПР на Украйна за 2023 г: България, Чешката република, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Република Молдова, Полша, Румъния и Словакия. Това съвместно усилие има за цел да надгради знанията, придобити през предходната година, като насърчи гъвкава и адаптивна хуманитарна стратегия в условията на продължаващите предизвикателства, породени от конфликта в Украйна.

Цел и обхват

МСОН е важен междуведомствен инструмент за планиране и определяне на приоритети, вземане на решения и разработване на програми, основани на нуждите. Основната цел на МСОН е да подпомогне процеса на цикъла на планиране на РПР и да даде възможност за планиране между основните хуманитарни участници чрез предоставяне на актуализирана информация за мултисекторните нужди и приоритети на бежанците от Украйна.

Резултатите от МСОН ще бъдат използвани от всички заинтересовани страни в рамките на регионалния отговор (РПР), за да разберат променящата се ситуация, да разкрият рисковете и уязвимостите и да се застъпят за финансиране от донорите. Ако бъде взето решение да не се предприема РПР през 2025 г., упражнението МСОН все още ще бъде важно за организациите, за да планират програмирането си и да апелират за финансиране чрез констатациите в МСОН.

За регионалната МСОН през 2024 г. Регионалното бюро на ВКБООН за Европа и междуведомствените партньори ще се стремят към по-нататъшно хармонизиране на основните компоненти на МСОН чрез използване на един въпросник за всички държави. Това е с цел да се даде възможност за по-добро сравнение между държавите, без да се губи тенденцията за сравнение с 2023 г.

Основните цели на регионалната МСОН са:

1. **Предоставяне на мултисекторен и съпоставим преглед/актуализация на нуждите, капацитета и уязвимостта на бежанците от Украйна, настанени в България, Чешката република, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Република Молдова, Полша, Румъния и Словакия, за да се осигури доказателствена база за планиране на хуманитарната помощ и определяне на приоритетите.**
2. **Да се гарантира, че се разбират променящите се нужди и уязвимост на различните групи бежанци, включително жени, деца, възрастни хора, хора с увреждания и други, които могат да бъдат изправени пред допълнителни рискове и пречки.**
3. Разбиране на причините и сериозността на нуждите на бежанците от гледна точка на специфичните сектори и междусекторните перспективи. Като път напред за всеки сектор/област на отговорност за определяне на различията в нуждите сред групите от населението и географските райони и с цел информирание за приоритизиране на реакцията и стратегическо планиране.
4. **Да се гарантира, че гледните точки и предпочитанията на бежанците от Украйна са отразени в стратегическото планиране и планирането на реакцията.**
5. **Подобряване на целевата насоченост при предоставянето на помощ.** Целта е да се съберат достатъчно доказателства и данни, за да се предостави по-добра информация за бъдещото целево насочване, основано на данни.
6. **Подобряване на точността и пълнотата на съпоставимите социално-икономически показатели за бежанците, за да се подпомогне разработването на политики и планирането на приобщаването, основано на факти.**

Целевата популация на МСОН 2024 ще бъдат бежанци от Украйна², които са приети/пребивават в обхванатите държави към момента на събиране на данните. Оценката ще има **географски обхват** за цялата страна, като във всяка страна ще бъде взето решение за специфична поднационална стратификация.

План за анализ на данните

Определянето на основните информационни нужди, които трябва да бъдат обхванати в МСОН за 2024 г., е основано на преразглеждане на ключови аналитични рамки, използвани в бежанска среда, включително:

- [Наръчник за оценка на нуждите на](#) ВКБООН
- Ръководство за съвместни оценки и анализи от [съвместния хъб на ВКБООН и СПП](#)
- Рамки за оценка на уязвимостта, разработени в други бежански сценарии³
- Планове за анализ, използвани в МСОН, проведени в приемащите държави през 2022 г. и 2023 г.

Въз основа на това беше разработен подробен план за анализ, който да направлява събирането на данни за всеки сектор в сътрудничество с междуведомствените партньори,

² Терминът "бежанци от Украйна" включва украински граждани, както и граждани на трети държави, които са избягали от Украйна след 24 февруари 2022 г. и се нуждаят от международна закрила, включително лица, които са без гражданство или са изложени на риск да останат без гражданство.

³ Например [VASyR](#) в Ливан или [VAF](#) в Йордания.

които са част от РПР, като се определят приоритетните показатели за измерване. Въз основа на плана за анализ на данните беше изготвен хармонизиран регионален въпросник, като бяха използвани международните стандарти за проучвания на домакинствата или банкови въпроси от съответните рамки за хуманитарни оценки, когато такива бяха налични. Планът за анализ на данните и въпросникът се основават на секторния обхват на РПР за 2024 г. и включват следните модули:

- Демографски данни
- Защита (включително защита на децата и НОП)
- Настаняване
- Образование
- Здраве
- Средства за препитание и приобщаване
- Отчетност пред засегнатото население (ОЗН)
- Психично здраве и психосоциална подкрепа
- Защита от сексуална експлоатация и злоупотреба (ЗСЕЗ)
- Икономически капацитет/уязвимост (включително продоволствена сигурност и стратегии за справяне)

Планът и въпросникът за анализ на регионалните данни на МСОН за 2024 г. ще бъдат съобразени с образците за 2023 г., за да се осигури съпоставимост на резултатите за 2023 и 2024 г. Поради това ще има само ограничени възможности за преразглеждане на регионалния план за анализ на данни и въпросника за 2024 г. Страните обаче ще имат възможност да добавят ограничен брой допълнителни въпроси за обхващане на специфична контекстуална информация. Анализът за контекстуалните показатели и въпроси ще се извършва на ниво държава.

Методология за събиране на данни

МСОН ще се осъществяват чрез **извадково проучване на домакинствата**, като данните ще се събират чрез лични интервюта. Ще бъдат положени всички усилия, за да се гарантира използването на вероятностни методи за подбор на извадки, за да се гарантира представителност и точност на оценките, ще бъде направен преглед на наличната информация във всяка държава, за да се определят варианти за цялостни рамки за подбор на извадки, включително източници, базирани на списъци и/или райони.

Сътрудничеството с правителствени агенции и национални статистически служби ще се осъществява още от началните етапи на планиране на МСОН, за да се гарантира, че резултатите са еднакво подходящи както за правителствените партньори, така и за хуманитарната общност. Страните следва да проучат възможностите за обмен на данни, които могат да послужат за изготвяне на рамки за извадки, както и за подпомагане на осигуряването на качеството на избраните проекти за извадки.

Поощрява се допълването с качествени изследвания, ако е възможно. Това може да включва дискусии във фокус групи с бежанци или интервюта с ключови информатори, за да се осигури по-нюансирано разбиране на опита и перспективите на бежанците, както и да се подчертаят ключови въпроси или предизвикателства, които може да не бъдат обхванати само от количествените данни.

Ще бъдат въведени подходящи мерки, за да се осигури защитата на личните данни и да се гарантира поверителността при всички дейности по събиране и обработване на данни⁴. За всички избрани участници трябва да бъде поискано и записано съгласие, като се предостави ясна информация за целта и очакваното използване на данните.

Почистване/обработка на данни

Тъй като всички държави от МСОН ще използват договорения стандартен набор от показатели и въпроси, почистването на данните ще се извършва на регионално равнище чрез хармонизирани критерии и скриптове за почистване на данните и изчисляване на показателите. Където е необходимо, ще бъдат добавени национални и регионални тегла. Това ще гарантира, че данните се обработват по последователен начин при подготовката на анализа.

Съвместен анализ

След като работата на терен приключи и данните бъдат почистени и подготвени за анализ (следвайки общите процедури за почистване на данни и проверки на съвместимостта), ще бъде изготвен набор от таблици и визуализации с ключови резултати и показатели по сектори (ръководейки се от плана за анализ на данните), който ще бъде предоставен на всички междуведомствени партньори. Ще бъдат организирани съвместни сесии или работни срещи за анализ и тълкуване с експерти от отделните сектори, за да се постигне общо съгласие по ключовите констатации и тяхното тълкуване, да се идентифицират областите, които се нуждаят от проверки или допълнителен анализ, да се гарантира, че е взет предвид дезагрегиращият анализ, за да се оценят различията между конкретни групи от населението, и да се очертаят приоритетни препоръки въз основа на констатациите. Обменените мнения и бележки от сесиите ще послужат за изготвянето на описателните доклади за всяка държава, които ще следват хармонизиран образец.

Очаквани резултати

- Таблици и визуализации на основните резултати по сектори, разбити според договорените нива на разбивка;
- Бележки от работни срещи за анализ;
- Описателни доклади на МСОН, обобщаващи основните констатации и резултатите от съвместния анализ за всяка държава;

⁴ Включително специфични за агенцията политики, като например [GDPR на ВКБООН](#), както и съответните регионални и национални политики, като например [GDPR](#).

- Регионален доклад на МСОН, обобщаващ основните констатации във всички страни;
- В националните и регионалните доклади на МСОН ще бъдат разгледани ключовите секторни фактори за нуждите и ще бъдат включени предизвикателствата и ограниченията;
- Метаданни и микроданни за всяко проучване, публикувани в [библиотеката за микроданни на ВКБООН](#) (след обработка, за да се осигури подходяща анонимизация);
- Ще бъде споделен хармонизиран шаблон за инфографики и слайдове за презентации;

Координация, изпълнение и график

МСОН ще бъдат координирани чрез националния координационен форум за бежанците или работните групи за управление на информацията (РГУИ), създадени за реакцията в Украйна на национално равнище (включително чрез създаването на специална подгрупа или консултативен комитет), където заинтересованите страни от различните агенции ще постигнат споразумение за събирането и обработката на данни. Правителствата на приемащите държави ще бъдат поканени да участват в анализа и тълкуването на резултатите. Звеното за данни, управление на самоличността и анализ (ЗДУСА) в рамките на Регионалното бюро на ВКБООН за Европа, в координация с Регионалната работна група по въпросите на международното убежище, ще предоставя методологически и оперативни насоки за цялата дейност.

Етап	Месец
План за анализ на данните и въпросник	
Регионално развитие	Февруари
Преглед на национално равнище	Март-Април
Методология за вземане на проби	
Разработване на методология за изготвяне на извадки в координация (за предпочитане с националните статистически служби). 1) потърсете налични източници, които могат да помогнат за съставянето на извадкови рамки, 2) искания за обмен на данни със съответните партньори, 3) разработване и валидиране на методологията	Март-Април
Обучение, пилотен проект и събиране на данни	
Обучение на преброители и пилот	Април-Май
Съгласуване на нивото на ангажираност с междуведомствените партньори	Февруари-Април
Провеждане на събиране на данни (преди края на учебната година)	Май-Юни
Анализ на данните и доклад	
Предварителен анализ и съвместно тълкуване на резултатите	Август / Септември
Окончателен доклад	Септември / Октомври
Публикуване на микроданни	Октомври / Ноември

Отчетност пред засегнатото население

МСОН ще интегрира и гарантира отчетността на бежанците от Украйна по време на целия процес, включително:

- Информирание/общуване със засегнатото население за упражнението преди началото на събирането на данни;
- Гарантиране, че целият персонал, работещ на терен, е обучен и спазва кодекса за поведение, ЗСЕЗ и принципите за защита;
- Тестване на инструментите за събиране на данни със засегнатото население преди това;
- Когато е възможно, провеждане на дискусии във фокус групи с различни групи бежанци, за да се гарантира, че техните приоритети и предпочитания са включени в анализа;
- Споделяне на съответните резултати от оценката със засегнатото население и приемащите общности;
- Осигуряване на достъп до информация и доклади на местния език и на езика на бежанците;

Контакти

За повече информация относно МСОН, моля, свържете се с:

Държава	Междуведомствена координация	Управление на информацията
Регионален	Aslak Solumsmoen (solumsmo@unhcr.org) Старши служител за междуведомствено координиране	Jad Ghosn (ghosn@unhcr.org) Старши служител по управление на информацията Milindi Illangasinghe (illangas@unhcr.org) Служител по управление на информацията Irma Sirutyte (sirutyte@unhcr.org) Сътрудник по статистика и анализ на данни
България	Hayoung Kim (kimh@unhcr.org) Служител за междуведомствена координация	Aleksandar Naskov (naskov@unhcr.org) Сътрудник по управление на информацията Hanna Velykova (velykova@unhcr.org) Старши служител по управление на информацията
Естония, Латвия, Литва	Gregory Matthew Cameron (cameron@unhcr.org) Служител за междуведомствена координация	Anastasia Ilieva (ilieva@unhcr.org) Сътрудник по управление на информацията
Чехия	Kristyna Abel Benesova (abelbene@unhcr.org)	Tamara Stupalova (stupalov@unhcr.org)

	Помощник-служител по междуведомствената координация	Сътрудник по управление на информацията
Унгария	Lorenzo Leonelli (leonelli@unhcr.org) Старши служител за междуведомствено координиране	Vo Hurkmans (hurkmans@unhcr.org) Служител по управление на информацията
Молдова	Diego Nardi (nardid@unhcr.org) Служител на междуведомствения координатор	Yurii Arnautov (arnautov@unhcr.org) Служител по управление на информацията
Полша	Filippo Busconi Ricci Oddi (busconir@unhcr.org) Старши служител за междуведомствено координиране	Vinoraj Ratnaraj (ratnaraj@unhcr.org) Старши служител по управление на информацията
Румъния	Sebastiaan Der Kinderen (kinderen@unhcr.org) Старши служител за междуведомствено координиране	Stefan-Florentin Lorint (lorints@unhcr.org) Асистент по управление на информацията
Словакия	Stylianos Kostas (kostas@unhcr.org) Служител за междуведомствена координация	Carmen Garcia (garcicar@unhcr.org) Сътрудник по управление на информацията